

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva egy hóra . . . kor. 60 fill.
Vidéken postán küldve egy hóra . . . 1 kor. 20 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Az új városháza és a kereszt.

Macskovics Titusz, műépítész oly tervet akar megvalósítani, amely tervet föl kell vetni már most, nehogy Szabadka keresztény közönségét meglepetés érhesse.

Macskovics Titusz műépítész kezdeményezése folytán ugyanis több városi törvényhatósági bizottsági tag indítványt fog terjeszteni a közgyűlés elé, mely indítvány kimondatni óhajtja, hogy az ujonnan építendő városi székház tornyára szintén tétessék föl a kereszt, de nem elformátlanítva, amint az ma szokás, hanem a maga sértetlen kereszt alakjában.

A kereszténység, melyhez Szabadka multja, jövője fűződik, amelyen Szabadka alapul, csak hálával tartozhatik Macskovics Titusznak, hogy ezen elkerülhetetlen szükségességet még idejekorán fölvetette. A városháza tornyáról a keresztnek nem szabad eltűnnie.

Nem indult meg a küzdelem még a kereszt ellen, legalább Szabadkán nem. És épen azért kétszeresen megfontolandó e tervnek idejekorán történet fölvetése. A keresztény Szabadkán ezzel kikerülhetünk minden félreértést, s biztosíthatjuk igazságaink sértetlenségét, még mielőtt az esetleges ellenségnek eszébe juthatna a kereszt ellen agitálni. Megakadályoz ezen idejekorán való gondoskodás minden halasztást, amelyért esetleg a városi hatóság lenne felelősségre vonható.

A városi székház épületének ügye a székház részletes terveinek a felülbírási végett még egyszer a közgyűlés elé kerül. Es ha előbb nem is, de akkor feltétlenül tárgyalandó lesz a Macskovics Titusz főmérnök kezdeményezése folytán benyújtandó javaslat is, amely a keresztnek az új városi székház tornyára leendő visszahelyezését kívánja.

Nem kell ezen ügygyel hosszasan foglalkoznunk, mert nem hisszük, hogy lenne Szabadkán aki a javaslat ellen felszólamlani merne.

Minden esetre szükséges azonban, hogy a műépítész előrelátása következtében már most figyelmeztessük Szabadka város közönségét a keresztre, mely ma városházunk tornyát díszíti, s amelynek díszítenie kell az új székház tornyát is.

E kereszt figyelmeztetés lesz mindig a multa, figyelmeztetés lesz, hogy a hatóságnak működésében a kereszt

igazsága által kell magát védelmezni a jelenben, s figyelmeztetés lesz az új város közönségére nézve, hogy Szabadkának a jövőben sem szabad megfeledkeznie a kereszt igazságairól, amelynek Szabadka multjának dicsőségét, jelenének biztonságát köszönheti és jövőjének fényét bizonyára köszönni fogja.

A kereszt jelében üdvözöljük Macskovics Tituszt a figyelmeztetésért.

Emlékirat a felső kereskedelmi iskola ügyében.

Csak a napokban jutott nyilvánosságra a vallás és közoktatásügyi miniszteriumnak városunk közönségéhez küldött leírata, melyben kereken kijelenti, hogy Szabadkán állami jellegű felsőkereskedelmi iskoláról ez idő szerint egyáltalán nem lehet szó; a jövőben is csak az esetben, ha a most fennálló kereskedelmi iskolának új földrajzi elhelyezéséről lenne szó. Ez, jó magyarázatot nyújt, hogy „nesze semmi, fogd meg jól”, mert ugyan elgondolható-e hirtelen, hogy Szeged, Zombor vagy Ujvidék csak úgy egyszerűen beleegyezzenek abba, hogy felsőkereskedelmi iskolájukat az állam elvegye és oda adja Szabadkának, a nem éppen szeretett versenytársnak? Szó sincs róla. Sőt ellenkezésképpen mindég két kézzel kapaszkodniuk bele, csak hogy el ne vigyék tőlük azt, amije már van, mikor Magyarországon ugyis oly nehéz valamit nyerni az államtól, különösen ha azt a községet, mely nyerni szeretne, véletlenül épen Szabadkának, a gazdag Szabadkának hívják.

S valóban, ha Magyarországon, a mi szép hazánkban, csak az államnak volna joga felállítani iskolát: egy század leforgása előtt alig remélhetnénk, hogy falaink között egy felső kereskedelmi iskolában is lehessen hirdetni az emberi boldogulás mesterségének az igéit. Mert az államtól, minthogy körül vagyunk véve más, kereskedelmi iskolával bíró városoktól, nem remélhetnénk semmit. Pedig ugyanazon a címen akár a mi főgimnáziumunkat is fölöléslegesnek lehetne kijelenteni, s be lehetne szüntetni, mert Szabadka ugyancsak körül van véve főgimnáziummal, sőt főgimnáziumokkal bíró városokkal. S a miénk mégis csak hivatást tölt be. Hivatva van arra, hogy nevelje Szabadka fiatalosságát s rávezesse a felsőbb tudományok útjára. De jegyezzük meg jól, hogy Szabadka fiatalosságát és nem Szegedét, meg Zomborét vagy Baját!

S ha ekként áll az ügy középiskolánk hivatásával, hasonlóképen áll egy Szabadkai felső kereskedelmi iskola céljával is. Mi abban a felállítandó felső kereskedelmiben nem szegedieket, nem zomboriakat stb. akarunk nevelni, hanem szabadkaikat. Mi Szabadkán annyian vagyunk, hogy itt egy felső kereskedelmi iskolára fényes hivatás vár! Van nekünk fiatalosságunk, mely bőségesen be fogja tölni a kereskedelmi iskola osztályait, s bizonyosak vagyunk benne, hogy rövid idő alatt párhuzamos osztályokra lesz szükség. S így ha igaza van is az ál-

lmanak a maga szempontjából, mely azt mondja, hogy a fennálló felső kereskedelmi iskolák száma állami szempontból a mi vidékünkön elégséges: nincs igaza ami lakosságunk, pályát és kenyeret kereső ifjúságnak szempontjából, mely élni akar s mely azt látja, hogy a középiskola után nem mindenki boldogulhat s nem is kell mindenkinek boldogulnia, hanem a modern életnek megfelelő pályákra, így a kereskedelmire is rá kell térni, hogy társadalmi szervezetünkben a különböző pályák összhangját fentarthatassuk!

De ha az államtól nem kapunk kereskedelmi iskolát, melyre nálunk égető szükség van, mit tegyünk? Kezünkkel az ölbe és hallgassunk? S várjuk a sült galambot az idők végezetéig?

A magyar közmondás, melyben a magyar nép bölcsessége beszél, megadja a boldogulás útját. Azt mondja: „Segíts magadon és megsegít az Isten!” Ez a legokosabb beszéd, melyre hallgathatunk. Segítsünk magunkon s lesz kereskedelmi iskolánk. *Allítsuk fel magunk, állítsuk fel társadalmi utat, mint társadalmi iskolát, melyet Szabadka város közönsége, mint erkölcsi testület, anyagilag is győmolít!*

A társadalom, amely mindent csak a külső tényezők segítségével vár, nem életrevaló; az olyan ur társadalom, mely munka, fáradság és küzdelem nélkül akar boldogulni! Ennek a társadalomnak ma már befelelt! Ma az ur is csak akkor ur, ha dolgozik, ha a társadalom közös munkájából, a közös küzdelemből kivieszi a maga részét. Vegyük ki mi is! Vegye ki a mi kereskedő világunk is és alkossa meg maga a felső kereskedelmi iskolát, melynek a fentartása nagy áldozatokba úgy sem kerül. Az állam ettől nem tilthat el bennünket, mert törvényeink szellemében és teteles intézkedése értelmében mindenkinek: egyesnek, társulatnak, felekezethez stb. jogában és szabadságában áll bármely rendű és rangú s fajú iskolát is felállítani. Az állam csak egy föltételt köt hozzá: legyen meg mindene annak az iskolának, ami egy iskola fennállásához szükséges. Akkor nem tagadható meg, nem is tagadja meg a nyilvánossági jogot, melyre minden iskolának föltétlenül szüksége van.

Ebből a megdönthetetlen igazságból indultak ki azok a tanfőnökök és tanügybarátok — *Toncs Gusztáv, Mérey Agost főgimnáziumi, Bröder Gyula kereskedelmi iskolai tanárok és dr. Révész Ernő ügyvéd* — kik a napokban egy emlékiratot nyújtottak be a helybeli Kereskedelmi Egyesülethez, mely az összes szabadkai kereskedőket magában foglalja abból a célból, hogy a sokat emlegetett s nagyon kívánt kereskedelmi iskolát állítsa fel maga a kereskedelmi egyesület s tartsa fenn mindaddig, míg községi kötelekbe át nem adható.

Ez az emlékirat kiterjed mindazon kérdésekre, melyek a felső kereskedelmi iskola felállításával kapcsolatosak.

Azzal kezd, hogy van-e szükség Szabadkán felső kereskedelmire? Könnyű bebizonyítani, hogy van, mert Szabadkán annak az osztálynak, mely kereskedelemmel

foglalkozik, az iskolai szükségletét semmiféle tanintézet nem szolgálja.

Epoly könnyedén s világosan igazolja, hogy a felsőkereskedelmi iskola felállítására a költségkérően sem szenvedhet hajótörést. Mert a számadások azt mutatják, hogy ezen intézet az első esztendőben 8088 koronába, a másodikban 14,064 koronába, a harmadikban, amikor már teljessé válik, 19,000 koronába kerülne; s e kiadásokkal szemben tandíjból és felvételi díjakból az első esztendőben 7200, a másodikban 14,400, a harmadikban 21,936 korona lenne a bevétel, ami a kiadások fedezésére bőségesen elég lenne.

Mindamellét, mivel a tandíjalap ingadozó egy alap, az emlékirat fölveti a községi segély gondolatát, mert erkölcsi lehetlenségnek látszik, hogy Szabadka város közönsége néhány ezer koronát megtagadna egy ily iskolától, melynek városunk életében nagy hivatása van. Továbbá fölveti azt az eszmét, hogy a Kereskedelmi Egyesületnek a helybeli pénzintézetek és kereskedők körében fentartási alapot kellene gyűjteni, mely mint összeg, vagy annak kamatai az intézet fentartására fordíthatnának.

Arra is felhívja a figyelmet, hogy ha az intézet már fel van állítva, községi jelleggel kell felruházni s akkor lesz itt az ideje az állami segély kieszközlésének.

Az emlékirat annak rendje és módja szerint megajánlja a felsőkereskedelmi iskola felállításának és fentartásának minden mozzanatát, úgy, hogy a Sz. Kereskedelmi Egyesületnek csak rá kell lépni a megjelölt utra, hogy a felsőkereskedelmi után való vágy minél hamarabb megvalósulhasson. S hogy ez meg is lesz, bizton reméljük, mert mint értesülünk, az emlékirat a szabadkai kereskedők közt és a Kereskedelmi Egyesületben a lehető legkedvezőbb fogadtatásra talált s általános az a fölfogás, hogy ez a kérdés most már az ég és a föld közötti úrból szilárd talajra száll s a megvalósulás stádiumába kezd lépni. Ugy legyen!

Tremor judaicus.

Irta: Bajmoki.

Nemrégiben egy cikk jelent meg a Bácskai Hírlap hasábjain, melyet minden jóakaratom mellett másnak, mint irodalmi „Galimathias”-nak, elijesztő mixtum compositumnak nem minősíthetek. Valami irtóztató dolog eshetett e különben eléggé unalmas ugorkaszegzonban Magyarország és kapcsolt részeiben, hogy a B. H. cikkírója annyira a fejét vesztette. De hogy olvasóim ne olyan sokáig törjék a fejüket, megsugom, hogy az egész tremor judaicus onnan van, mert hát a néppárt szervezkedni mer a regőcei kerületben. Hinc illae lacrymae. Tobzódásában, rémlátásaiban aztán összehord a cikkíró tücsköt-bogarat. Praelegál ker. szociálmusról, amihez nem konyit; beleüti görbe orrát a világtörténelembe, melyet, mint látni fogjuk, alaposan sose tanult; elmékedik haladásról, aminek értelmével, lényegével nincs tisztában; beszél politikai tisztességről, melyet a cikkíró pártja ösmer tán a legkevésbé.

Szociális handabandázásaiért, ostobaságaiért már mások mosták meg e lap hasábjain a fejét; én más téren akarom hóbortjaiból kigyógyítani, ha egyáltalán baja még gyógyítható. Miket is állít a „tudós” cikkíró? Lássuk csak,

„A kereszténység humánus tanai eddigelé a gyakorlati életben legfőlegb maglyán való elégettetések, kinpadra vonások formájában nyertek erősen módosult kifejezést stb.”... Ha a B. H. cikkírója csak egy kevéssé is belekóstolt valaha a történelembe, akkor érezni fogja, hogy amit nagy hangon állít, azt történelmileg megbizonyítani nem tudja, akkor azt is fogja tudni, hogy e mesés dolgokat már százszor lecáfolták. Am tekintsük mégis röviden az eretnekek büntetéseit jogi és történelmi szempontból.

Minden egyesületnek meg van az a joga, hogy határozott követeléseket állíthat

tagjai elé és meg nem tartás esetén intheti, büntetheti, respektíve ki is rekesztheti őket. Minden értelmese gondolkodó embernek meg kell ezt a jogot a legnagyobb egyesületnek, az egyháznak is adnia és pedig mint alapjogot, melyhez létezése van csatolva.

Ugyanezt az eredményt nyerjük az egyház lényegének egyszerű fontolgatásából. Az egyház a reá bizott, nála letéteményezett hitkincsnek az őrzője és mint ilyennek, kell azzal a joggal és hatalommal bírnia, hogy a hit biztossága ellen intézett minden támadást visszaverjen és ha talán e támadások saját fiaitól származnának, őket megbüntethesse. Az egyház eltűrheti a pogányokat, mivel tudatlanságból tévelygnek; eltűrheti a zsidókat, mint az egykoron Keresztre szegzett igazság földönfutó tanuit; de a kemény nyaku eretnekséget nem tűrheti, mivel ez a közös vallás alapjait ássa alá. Az egyház megbocsátja a tévedést, de a dacosan tévelygő akarataknak nem vetheti magát alá. Innét magyarázhatók azok a keményen hangzó kifejezések, melyekkel az eretnekségről beszél; innét a szigorú büntetések, a világi karhatalomhoz való átszolgáltatás! E pontokat tessék a B. H. vezércikkírójának szem előtt tartani, ha zsaruk-ságokról, kinzásokról és egyéb irtózatosságokról akar máskor mesélni.

Mellesleg tarthat egy kis szemlét a reformáció, a zsidóság történetének himes virányain is, bővíben talál majd ott piros, véres, szép virágokat, melyeket akár esz-korba is köthet. Meg fogja tanulni e szemle-utján, hogy ha az eseményeket nem szakítjuk, ki történelmi összefüggésükből, akkor sok dolgot magyarázhatunk meg, mint pl.: hogy a sok közül csak néhányat említsek, a bertalan éji eseményeket, a legutóbbi romániai zsidóüldözéseket. A bertalan éjt megelőzi a Nimesben történt 3 napos megszállás (Michelade). E tény mint következője a multnak áll előttünk. Ravaillac késé nem volt élesebb, mint a buzgó hugenotta Poltrot töltése (Guise megölése) s ezen hősi tetteért rajtakapott orgyilkos mégis a genfi martyrologium válogatott lapjain tündökölt. Az angol Erzsébet számára csak fent kés a würzburgi püspöknél Grumbach kezében már tetteleg működött. A skót Buchanan és a francia Sullan de Rozier minden kath. uralkodó kiirtóját föltétl és kivétel nélkül jámbor, érdemleges eseménynek hirdették. Luther theoriája is csak egy lépésnyire áll ettől; ő törvényes eljárók ellen szól híveihez: „und waschen wir unsere Hände in ihrem Blut”. A királyölés a reformáció korától fogva jött divatba, s a kálvinizmusnak a XVI. és XVII. század minden összeesküvésében és polgárháborujában benn volt a keze.

És a romániai zsidókkal mi történt? Ha van a cikkíróban csak egy szikrányi emberismeret, akkor sejtethi, hogy az a szegény kiszípolozott román nép az elenyedés, a pusztulás utolsó perceiben ütött csak annak a sziszegő kigyónak a fejére, mely biztosan agyonropogtatta volna, ha idején föl nem eszmél. Ha van a cikkíróban csak egy esipetnyi őszinteség, akkor kell bevallja, hogy becsületünket, hitelünket a külföldön ép a zsidók rantják, hogy népünk erkölcsét a zsidók ássák alá, hogy rendszer gazdasági fejlődésünket a zsidó spekuláció és birtokpolitika viszi a pusztulásba. És ilyen volt ez a nép mindig, hisz rég megírták azt a nagy igazságot: amely népet az Isten meg akar büntetni és aztán öntudatra hozni, arra ráküldi a zsidót. Vér és könyű jelzi e népnek utját, de abból a vérből és könyvből rendszeren új, erős generáció sarjadozott! Ha pedig a cikkíró ujjabb zsidó brutalitásokról akar hallani, akkor tekintszen a szociálista szakszervezetek műhelyeibe, ott olyan dolgokat fog látni és hallani, amiket nem tesz majd az ablakába.

Summa-summarum: ha az ember valamit állít, azt tessék bizonyítani is, mert ne nézzen bennünket Herceg Ferenc semmiféle „Zsidógyereke” olyan kerge bolondoknak, akik nyálás pszichológusaitól elijedünk, nagyhangon, százszor agyoncáfolt, buta frázisaira hasra vágódunk. Mi velünk van az

igazság és emellett kitartunk, ezt védjük, akár tetszik a borzas fejűeknek, akár nem!

Végezetül még egyet. A B. H. a szent 48 jegyében dominál, a szent 48 fityeg a cifferblattján és mégis... A 48-ban, abban a kikiáltott egyenlőségben tán a véleménynyilvánítás szabadsága is bennfoglaltatnék? Hát akkor miért ne szabadna a néppártnak elveit hirdetni?! Avagy az egyenlőség, szólás-szabadság, hogy boldogolt Károlyi Pista szellemét idézzem, csak a 48 fiskálisok és zsidók számára létezik?!

A városi dijnokok jogos kérelme.

Megírtuk már egyszer azt az igazságtalan helyzetet, melyben a városi dijnokok vannak. Most, hogy helyzetük méltányosan várható javításáért folyamodnak, közöljük a tanácsos intézett következő kérelmüket:

Tekintetes Tanács!

Alulírottak, mint Szabacka szab. kir. város törvényhatóságánál működő napidíjasok alázattal esedeznünk, hogy fizetésünket a mai viszonyokhoz képest rendezni kegyeskedjék.

Kérelmünk indokául legyen szabad felhozni a mai és ezután mindjobban emelkedő piaci drágaságot, melyet fedezni eddigi csekély fizetésünkből a mostani viszonyok között majdnem lehetetlenség, mert a megélhetési viszonyok — az élelmiszerek és lakások — drágulása mindjobban nyomasztóbbak lesznek reánk nézve.

Ugyanis csekély fizetésünkből már alig bírunk megélni, mert vannak közöttünk többen nős és családos emberek 4-5, sőt több taggal is, akiknek sokkal nehezebb a megélhetés, mint egy közönséges munkás embernek, akinek jóval több megállapított napibére van.

Amidőn tehát jelen kérelmünkkel a tekintetes Tanács elé járulunk, tisztelettel kérjük jelen kérvényünket a legközelebbi közgyűlésre a törvényhatósági bizottsághoz pártolólag terjeszteni, hol is aziránt esedeznünk, hogy állásunkat lehetőleg rendszeresíteni, eddigi csekély fizetésünket a mai viszonyokhoz mérten emelni és így megélhetésünket lehetővé tenni kegyeskedjék.

Olcsó pénz.

Hogy a mostani pénzdrága napokban rámutathassunk azon forrásra, ahonnan olcsó kölcsönök kaphatók, közöljük a következő hasznos tudnivalókat:

A kalocsai főkáptalan a kezelése alatti ájtatos célu alapítványi pénzekből az eddigi követett módon kívül még a következő módozatok mellett engedélyez kölcsönöket:

1. Ad törlesztéses kölcsönöket és pedig:

40 évre	100 K-t,	évi 6-65 K	átalány mellett
35 "	100 "	" 6-90 "	" "
30 "	100 "	" 7-26 "	" "
25 "	100 "	" 7-82 "	" "
20 "	100 "	" 8-72 "	" "
15 "	100 "	" 10-30 "	" "
10 "	100 "	" 13-59 "	" "

2. Kivánatra az összes régi adósságokat átváltoztatja a főnebb sorolt időszakok szerinti törlesztéses kölcsönökre, hogyha a felek hajlandók az adósságok után eddigi fizetett évi kamatra — ráfizetni.

40 évi	törl.-nél minden 100 K után	évi 0-65 K
35 "	" "	" 0-90 "
30 "	" "	" 1-26 "
25 "	" "	" 1-82 "
20 "	" "	" 2-72 "
15 "	" "	" 4-30 "
10 "	" "	" 7-59 "

3. Az évenként fizetendő átalány-összegben benne foglaltatik a kamattal a törlesztési összeg is. Ha tehát valaki például 1000 koronás törlesztéses kölcsönt vesz föl 40 évre, fizet évenként egyformán 66-50 koronát, azaz hatvanhat koronát és 50 fillért s ezen összeggel 40 év alatt magát az adósságot is teljesen letörleszti.

4. Az átalányok évenként csak egyszer, még pedig utólagosan fizetendők; vagyis a kötvény kiállításától számított egy évi lejáratokra.

5. Szabadságában áll minden adósnak még a törlesztéses kölcsönt is, bármikor az időszak folyamán, egyszerre lefizetni anélkül, hogy emiatt valami kártalanítási díjat kötelezteknek fizetni.

6. Aki az évi lejáratok a megállapított átalányt le nem fizetheti, kérelmére egy évi haladékot nyer s a le nem fizetett átalány után 6 százalékos késedelmi kamatot fizet.

7. Kölcsönt a főképtalan csak földbirtokra, első helyen való betáblázás mellett s a birtok forgalmi értékének körülbelül egyharmad erejéig adhat.

8. A kölcsön felvétele nem jár egyéb költséggel, mint amibe a betáblázás kerül. De a kölcsön kifizetésekor a nyert összeg 1 százaléka, tehát száz koronából 1 korona, visszatartatik a tartalékalap javára.

9. Aki a főképtalan kezelése alatt ezen alapítványi pénzekből kölcsönt fölvenni óhajt, az írjon egyszerű levelet Kálocsára a főképtalanhoz és levélben jelezze, hogy milyen kölcsönt és mennyit akar. A levélhez azonban csatoljon hiteles telekkönyvi kivonatot és községeljárásügyi bizonylatot azon földbirtok forgalmi és becsértékéről, melyre a kölcsönt fölvenni készül.

A nagykarolyi mandátum. A gróf Károlyi István halálával gazdátlanúvá vált mandátumra a függetlenségi párt gróf Károlyi Mihályt jelöli. A néppárt, amely igen erősen van szervezve, a kerületben föltétlenül állít jelöltet. A jelölt értekezlet hétfőn lesz. A néppárti jelölt előreláthatólag Nemes-tóti Szabó Albert dr. agilis nagykarolyi ügyvéd lesz.

Szerb egyházi ügyek. A szerb nemzeti kongresszus egyházi választmánya Zmajevics püspököt hatalmazta föl a karlócai patriarhatusi udvar vezetésével. Zmajevics a maga helyettesül Braukovics Dimitrije beocsini zárdafőnököt nevezte meg.

Nyilatkozat.

Pukecz Kálmán urtól, a „Délvidéki Közgazdasági Bank“ h. igazgatójától tegnap a következő levelet kaptam kézhez:

Szabadka, 1907. VIII/9.

Kedves barátom!

A Bácskai Napló f. hó 7-iki számában elnököm ellen egy cikk jelent meg, mely engem, mint a „Szabadkai Nyomda és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet“ felügyelő-bizottsági tagját annál inkább kellemetlenül érint, mert Lányi Mór nekem nemcsak feltehetőleg, de jóbarátom is és így természetesen fogod találni, hogy a „Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet“-nél viselt felügyelő-bizottsági tagságról ezennel lemondok. — Szívélyesen üdvözlő kész híved Pukecz Kálmán.

Amily sajnálattal tudomásul kell vennem ezen levél alapján Pukecz urnak lemondását a felügyelő-bizottsági tagságról, épp oly sajnálattal tartom, hogy Pukecz ur ezen cselekedetét „természetes“-nek tartja. Eltekintve ugyanis attól, hogy a felügyelő-bizottságnak a lap szellemi részére semmiféle ingerenciája nincs, a kérdéses cikk ismételt átolvasása után sem találok Lányi urra nézve sértő kifejezéseket, ha csak azt nem, hogy a Bácskai Napló nem tartja öt érdemesnek a 48-as zászló lobogtatására. Ezzel azonban legkevésbé sem vont le közigazdasági téren szerzett érdemeiből, sem nem támadta öt hivatali vagy magánéletében, tehát ezen cikk megjelenése miatt a felügyelő-bizottsági tagságról lemondani előttem érthetetlen.

Mint a „Szabadkai Nyomda és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet“ elnöke, éber figyelemmel kísérem a kiadásunkban megjelenő Bácskai Naplót, és konstátálom, hogy az kitűzött céljától eddig el nem tért s az

eszközök megválogatása miatt sem gáncsolható. A többi lap ráfogja ugyan, hogy felekezeti békétlenséget szít, az igazság azonban az, hogy ők támadják a kereszténységet, a Bácskai Napló pedig védekezik, védekezésében megkövetelén legalább is ugyanazon jogokat a kereszténység számára, melyeket a zsidó lapok a zsidóság részére szeretnének kiindulni. Mindezt pedig teljes higgadsággal tette eddig s bizom a szerkesztőségben, tenni fogja ezután is. Nem zsidógyűlölet, hanem a keresztény öntudat felébresztése irányítja e lapot s ezért nem is hántja a tisztességes zsidót, mert zsidó, de nem is mentegeti a bűnös zsidót, csak azért mert zsidó.

Szabadkán, 1907 augusztus 10-én.

Kersch Mihály,

a Sz. Ny. és H.-váll. m. sz. elnöke.

A marokkói háború.

Most már megérdemli ezt a nevet. Az áldozatok és a kivonult katonaság száma, a fegyverek által életben és vagyonban okozott kár már oly óriási, hogy a közönséges forrongás határán régen túllépett. A már műveltség hajdani híres földjén ma művelődésre és haladásra jóformán képtelen kabylok élnek, akiket a fegyveres erő épp úgy nem fog meghódítani a civilizációnak, mint ahogy nem nyerte meg őket a közjük telepedett fehérek példája.

Kazablankában ezidőszereint nyugalom van, de csak azért, mert rommá van löve teljesen és 2000 főnyi francia katonaság tartja megszállva. Legveszedelmesebb hely most Mogador, amely felé állítólag Ma el Aimin veszedelmes muzulmán ágítár közeledik 8000 emberrel. Kazablankán kívül Mazagánt ostromolta meg a Du Chayla nevű cirkáló.

A spanyol kormány elhatározta, hogy tekintettel a terjedő lázadásra, a hadihajókon kívül nagyobb szárazföldi haderőt fog küldeni Marokkóba. Az elküldendő csapatok számát a kormány nem hozta nyilvánosságra, de annyit kijelentett a belügyminiszter, hogy egy 500 emberből álló csapat azonnal indul.

Az érdekelt hatalmak túl sokat hangoztatják, hogy teljes egyetértés uralkodik közöttük. Ez annak a jele, hogy az egyetértés nagyon ingatag talajon áll, a miből nemzeti közeli bonyodalom keletkezhetik.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 18. A kath. kör nyári mulatsága a kör saját helyiségében.

Szeptember 1-én a „Szent József“-hez címzett szabadkai első általános betegsegélyző- és temetkezési egyesület zászlószentelési alapja javára rendezendő szűreti mulatsága a Hungária szálloda kerthelyiségében.

Szeptember 4. Szállodások, vendéglősök, kávéháztulajdonosok, korezmárosok országos kongresszusa a Pest-szálloda nagytermében.

Országos vásárok. Zenta augusztus 11. és 12.

Felhívás a szülőkhöz!

A „Bácsordasi Magyar Kör“ alapszabályainak 2. §-a értelmében díjtalanul eszközöl gyermekcserét s örökdi a gyermekek tisztességes ellátása, jó nevelése és rendes iskoláztatása felett. Felkéri tehát azon t. szülőket, akik gyermekeiket a német nyelv elsajátítása miatt cserébe adni óhajtják, hogy ez ügyben bizalommal forduljanak Pfeiffer Alajos tanító urhoz, mint a kör titkárához, ki a legnagyobb készséggel szolgál a szükséges felvilágosítással.

Bácsordas, 1907 augusztus hóban.

Az elnökség.

78-3

— Még egyszer a számvevőségről.

Szeretreméltó lapársunk mai cikkére válaszolunk és megjegyezve, hogy ügydarabokat nem szokás, sőt abszurdum elkönyvelni, és nem véve figyelembe a nyilván tendenciózus csipkelődéseket, örömmel fejezzük ki a felett, hogy most már ugynevezett leg-hitelesebb információ alapján egész más tenorból beszél a számvevőségről. Végre is, ha egy ügyosztályból ugyan egy időben hetekig hat — (6) — tisztviselő van szabadságon, akkor ott fennakadásnak, visszamaradásnak, köznyelven restanciának kell lenni, mert ha nem lenne, abból rövidesen csak azt lehetne következtetni, hogy az a hat állás felesleges és beszüntetendő. Pontot téve az eszmecsere végére, újra ismétljük, hogy csak elismerés illeti a nem szabadságot, ellenben a többiekét is helyettesítő személyzetet, amely fennakadás nélkül teljesítette a közönséggel szemben az egész ügyosztály teendőit, és mint ma a leghitelesebb helyről értesültünk, 30 darab elintézetlen ügyirattal számolt be a hivatalát átvevő főszámvevőnek.

— A bajmoki templom kereszt-föltétele. Holnap, vasárnap délután helyezik föl a bajmoki új templom tornyára a keresztet. Szabadka városát, mint kegyurat az ünnepélyes keresztföltételén Hegedűs János és Vojnich Ferenc tanácsnokok és Tillmann Zoltán főszámvevő fogják képviselni. Szabadkáról az ünnepélyre sokan rándulnak át.

— A Deák-utca aszfaltozása. A Deák-utcának aszfaltozása, hogy mennyire közhaját képez, kitűnik az már abból is, hogy nemesak az utca lakói, hanem a nagy bevásárló közönség is mozgalmat akar megindítani az iránt, hogy még a fasorok köze is aszfaltoztassék ki. A fasorok között a piac foglalja el. Ezt is aszfaltozni kellene már csak azért is, hogy a por ne lepje be a bust, mert hiszen a huspiac is ott van. A város törvényhatósága már számtalanszor tanujelét adta, hogy szíven viseli Szabadka egészségügyét. Bizonyára megteszi ezt most is, mikor ugyszólván áldozat nélkül teheti meg.

— A villamos-vasut mizériái. A hatóság szükségesnek tartotta, hogy felszólítsa a villamos-vasuttársaságot, intézkedjék, hogy megszüntetessék a kocsik túlszűfolttsága. A társaság erre nézve nem talál más módot, mint a következőket: vagy álljon a felszállásnál két esendőr, akik ne engedjék meg, hogy többen szálljanak a kocsikra, mint ahányan helye van; helyes; vagy hozassék be, mint más városokban, a számok kiosztása s így sorszám szerint szállhatnak csak föl az utasok; helyes; igaz, hogy ekkor is szükség lesz esendőrökre. Hogy korlátot kellene fölállítani, ezt is javasolja. Ezt ugyan megtehetné volna javaslat nélkül is. De ismét csak esendőrökre lesz szükség. Most jön a fő. Tizenegy óráig nem járathatja a kocsikat, mert nincs elegendő személyzet. Akik 10 órán túl akarnak mulatni, rendeljenek külön kocsit. Hát erre volna személyzetet tartani, majd nem lesz akkor baja se a személyzetnek, se a közönségnek. Hanem persze egy kis jóakarát a közönséggel szemben, ez kellene az igazgatóságnak, de ez ám.

— Minta parasztagazdaság. Zentai tudósítónk írja: Novoszel János gazdasági ismételő iskolai igazgató javaslatot terjesztett a városi tanács illetve a közgyűlés elé, hogy a város kérjen állami segítséget egy minta parasztagazdaság felállításához, amely gazdaság egyben a községi gazd. ismételő iskola gyakorló terüül is szolgálna.

— Nyilatkozat. Alulírottak, mint a szabadkai pinceregylet tagjai kijelentjük, hogy azon szervezkedési mozgalommal, melyet néhány egyén itt megindított, nekünk egyáltalán semmi közünk, ezen szervezke-

dési mozgalomtól a szabadkai pinceregylet 61 tagja teljesen távol áll. Hogy e mozgalomról minő valótlanosságokat híresztelnek, azzal nem törődünk, ezen kijelentéssel azonban tartozunk az igazságnak. Szabadka, 1907 augusztus 10. Versendi Gyula, az Otthon-kávéház tulajdonosa, Lukács József, a Bárány-kávéház főpincére, Horváth Dezső, a Nemzeti szálloda igazgatója, Vodák Lajos, a Pest-szálloda főpincére, Vedral Oszkár, a vasúti étterem főpincére.

— **A fertőtlenítő tanfolyam.** A belügyminiszter leiratban tudatja a polgármesterrel, hogy a fertőző betegségek továbbterjedésének meggátlása és a beteg lakása és ruházata fertőtlenítésére Budapesten szeptember elsején fertőtlenítő tanfolyamot létesít. A tanfolyamra, mely egy hónapig tart, csak azok vétetnek föl, akiket a miniszter által megnevezett városok és így városunk hatósága is kiküld. A hallgatók ingyen kapnak lakást és élelmet, e mellett apróbb kiadásaik fedezésére naponként 1 koronát. Bizonyára a városi tanács is ki fog küldeni valakit e tanfolyam hallgatására.

— **Gyermekmenhely Baján.** Ruffy Pál min. tanácsos, a m. kir. állami gyermekmenhelyek orsz. főfelügyelője előterjesztést tett a kormánynak egy újabb állami gyermekmenhelynek a létesítésére, amelyet Baján állítanának fel. Értesülésünk szerint az új menhely már a tavasszal meg is kezdené működését.

— **Szondi tűzoltó-ünnep.** Mint értesülünk, augusztus hó 25-én a szondi tűzoltóság fennállásának 15 éves jubileumát készül megünnepelni. Ebből az alkalomból Thurszky János volt szondi jegyző, főparancsnok és Fritzsche Gyula lelkes hangu felhívást intéztek a szondi lakossághoz, amelyben őket a zászlószenteléssel egybekötött jubileumra meghívják. A programot a következőkben állapították meg: Augusztus 24-én a vendégek fogadása; este fáklyásmenet Thurszky Jánosné, a zászlóanya tiszteletére. Azután ismerkedési estély. A következő napon reggel diszgyakorlatok, istentisztelet, szentbeszéd és a zászlószentelés, 11 órakor dejeuner, este pedig tánc. A beléptidij idegeneknek személyenként 1 korona.

— **Asszony és rendőrök harca.** Kossuthfalván — mint levelezőnk írja — veszettség miatt szigorú zárlatot rendelt el a topolyai szolgabíró és eme intézkedés folytán a szabadon járó ebek a rendőrök által kiirtandók. A napokban Solya János és Kósa János rendőrök ellenőrző portyázáson voltak. Amidőn Király Sándor házához értek, az utcán szabadon levő kutyát lelőtték, mire Király Sándorné éktelen káromkodás, átkozódás mellett szidta, gyalázta a rendőröket, akik esititották a haragos némbert, de ez még jobban átkozódott. A rendőrök, hogy az esetleges bajt elkerüljék, eltávoztak. A harcias asszony ellen a feljelentést megtették. A hatóság pedig megindította az eljárást.

Kuruzsló uriember.

Regőczy Nagy Miklós nyugalmazott gazdatiszt, kaposvári Irányi Dániel-utcai lakos ellen panasz érkezett, hogy kuruzslással gyógykezelte a betegeket. Pölez rendőrtizedes bizott meg az ügy kinyomozásával, ki is megjelent panaszolt lakásán gyomor-bajt szinlelvé, miközben az alábbi említetteknek volt a szemtanuja:

Regőczy Nagy Miklós lakásán 11 különféle betegségben szenvedő egyén — részben helybeli, vidékiek — vártak gyógykezelésre, közülük Csurgó János fészlerlaki lakost, ki erős főfájásról panaszkodott, a következőkép gyógykezelte: Gyomrán kezét a hátgerinctől előre háromszor végighuzta s kezét háromszor lerázta, mintegy a nyavalyát rázza le róla.

Ezután azt kérdezte a betegől Regőczy hogy fáj-e még a feje, mire Csurgó igennel válaszolt.

Ekkor egyik öklével a gyomrát, másikkal a hátát erősen befelé nyomta Regőczy

s minden alkalommal azt mondatta a beteggel:

„Jézus segíts meg;“ minden esetben meg-megkérdezte tőle, hogy „fáj-e még?“

Csurgó az eljárás harmadszori ismétlése után mondotta, hogy már nem fáj a feje, valószínű azonban, hogy nem azért, mondotta, hogy meggyógyult, de mert nem mert a sok kérdés után újra fájdalomról panaszkodni.

A betegek állítása szerint Regőczy tőlük ezért díjat nem szedett. Regőczyt a járásbíróóság bünteti meg kuruzslásért.

Szülők figyelmébe

ajánljuk az iskolai tanév kezdetére leány- és fiúintézeti fehérneműnket.

Wagner és Boholy vászon-, fehérnemű- és szövőttárak raktára Szabadkán. 24-25-19

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A jövő hét folyamára a szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra a következő bűnügyek tüzetek ki:

Augusztus 13-án Klein Györgyné emberölés vétsége, Zámbo Antal és társa súlyos testi sértés büntette, Batiszta Lajos súlyos testi sértés büntette.

Augusztus 16-án Pusztai Béla nyomtatvány utján elkövetett rágalmaszás vétsége, Pakusz János sikkasztás büntette.

A nő mint házi orvos egyszertren világosan magirt munka, amely semmiféle előzetes orvosi ismeretet nem feltételez. Teljes nyíltsággal, semmit el nem hallgatva tárgyal minden kérdést, úgy, a hogy csak nő beszélhet a nőhöz, a barátához. Ezt a szöveget rendkívül sok színes és fekete gyönyörű képmelléklet és szövegkép magyarázza. A nagy munka kiállítása rendkívül díszes és izléses. Elegáns, tartós a bekötése, finom a papírja, jól olvashatók a betűi. — Olesó az ára, kényelmes a megszerzése. A két nagy nyolcadrés alaku kötetnek ára díszes vászonkötésben 28 korona, szállítja havi 2 koronás részletfizetésre Heumann Mór könyvkereskedése Szabadkán.

SPORT.

> **Versenyhalasztás.** Mint értesülünk, az Ujvidéki Tornaegylet a folyó hó 25-én tervezett délmagyarországi atletikai versenyt a szabadkai sportversenyre való tekintettel elhalasztotta.

> **A Bácska szabadkai atletikai klub** folyó hó 15-én délután — tekintettel arra, hogy az e napra hirdetett atletikai versenyt közbejött akadályok miatt elhalasztotta — a főváros, „Törekvés Sport Egyesület“-tel futball mérkőzést tart a zombori uti futball pályán.

A „Bácska“ fiatal agilis játékosai rajtuk a „Fővárosi Torna Klub“-bal mult hó 28-án megtartott futball mérkőzésen ejtett csorbát óhajtják kiköszörölni, amiért is újból a fővárosi, még pedig — mint a sport körökben ismeretes — elsőrangú futball csapatall szemben veszik fel a küzdelmet.

Ismerve a „Bácska“ tudását és törekvését, valamint az erős trainingekből merjük következtetni, hogy a „Bácska“ játékosainak sikerülni fog a legutóbbi verességet helyre pótolni.

Miután a „Törekvés“ eddig elért eredményei a sportkedvelő közönség körében ismeretesek, annak méltatására itt kiterjeszkedni nem is akarunk, csak azt jegyezzük meg, hogy a „Törekvés“ is az 1907-1908. évi futball bajnokságért küzdő egyesületek között szerepel, ami egymagában is elégséges arra nézve, hogy a „Bácska“nak ezen egyesülettel megtartandó futball mérkőzésére a közönség figyelmét felhívjuk.

A helyárak rendese: ülőhely 1 kor., állóhely 40 fill., deák hely 20 fillér.

A tagok hozzátartozói az ülőhely felét fizetik.

REGÉNY.

A falu szépe.

— Angol regény. —

47

Sütétszemű, körülbelül huszonöt éves leány, izlésesen öltözve, kérdő tekintettel jelent meg az ajtóban.

— Én Doran Lizi vagyok, a szobalány, százados ur és nagyon sajnálom, hogy így elaludtunk. Doghertyne azt mondta, hogy este előtt nem jönnek meg, azért hát Zsuzsi meg én elmentünk a bálba.

— Jól van, jól, — de most siessen. Vezesse urnőjét a szobájába, készítsen teát és vitesse föl a málhákat. A legényem is majd megérkezik, — azt azonban megtiltom, hogy a legénynyel viszonyt kezdjen.

— En! Viszonyt kezdeni! kiáltott föl Lizi a megsértett ártatlanság hangján. Azt hiszi nincs más tenni valóm, mint egy katonával szerelmeskedni? Gondoskodjék csak arról, hogy a katona ne feledkezze meg az illemlről, s ha az a mogorva furkó, aki tegnap itt volt, még piszkafával sem nyulnék hozzá.

— Ugy, ugy, ennyi elég! Peggi, fölvezetlek.

— Nem, köszönöm, bírok már menni. És Peggi inogva vonszolta föl magát a lépcsőn, időnkint Lizire támaszkodva, aki külseje után itélve jószívű lány lehetett. A szobában levettette urnője kalapját, cipőjét, az ágyba fektette, jéghideg lábait melegítve. Meglepő rövid idő alatt behozta a esésze forró teát és piritott kenyeret.

— Tudom, hogy a vaj még nem izlenék, nagyságos asszony, jegyezte meg Lizi. Egyszer én is voltam Liverpoolban. De néhány óra mulva ismét üde, jókedvű lesz. Most behuzom a függönyöket, hogy jól aludhassék. Mi meg rendbe hozzuk a házat, s a százados urnak is reggeliről gondoskodunk.

Peggi csak sóhajtott. Lizi halkan távozott. A menyecske jó sokáig aludt s mikor felébredt egészen frissnek érezte magát. Lizi meleg levest hozott, kicsomagolta a bőröndöt, fürdőt készített s mikor a parancsoló nő megerősödvé uradalmának megtekintésére indult, mindenütt meglepetésekre akadt. A nappali szoba világos, barátságos volt, patogó tűz a kandallóban, virágok, új függönyök kellemes benyomást gyakoroltak. A szőfa nem volt ugyan ruganyos, a karosszékek alaktalanok voltak s régmult idők izlése nyilvánult meg a viaszvirágokon s gyöngyhímzésekben, de hiszen ezen segíthetett és a saját cseesebeeséivel sokat elérhet majd. Nem volt tapasztalt gazdaasszony, de elkényeztetett leány sem s ezért rendkívüli meglepettséget neki a ház. A lépcsőszőnyegek természetesen rongyosak voltak, a tükrök nemcsak ferdén lógtak, de mindent ferdén is mutattak. Az ebédlő kilinése a kezében maradt, éléskamara hiányzott, de hát mindez csak kicsiség volt.

Goring a kaszinóba ment, de ebédre haza igyekezett. Az első ebéd a saját otthonában. Peggi mindig talált valami javítani valót a virágokkal diszített asztalon, jól lehet, Lizi mindent szépen elrendezett s még a marcona szakácsné közelébe is merészkedett, aki csakugy elmorogta a készített ételek neveit.

— Léves, marhanyelv, báránysült, begöngyöltött kutya...

(Folyt. köv.)

Nov. 1-re kiadó egy uri lakház

— a Jókai-utcában —

4 utcai, 2 udvari, 1 mellék utcai szoba, 3 konyha, 2 éléskamra, 3 pince stb. Egészben vagy részletekben. Kivánatra alakítás és villany bevezetés. Bővebb felvilágosítást kapni a Zombori-uti „Órangyal“ gyógyszerárban.

75-2-1

Értesítés.

Felmondásom folytán tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, szintugy a kereskedő uraknak, hogy az első keresztény fogyasztási szövetkezezből október 1-én kilépek és e határidőig kérem az összes üzleti összeköttetéseket rendezni annál is inkább, mert távozásom után semmiért nem szavatolok.

Szabadka, 1907 augusztus 10-én.

Tisztelettel

Kurles Milos,

a keresztény fogyasztási szövetkezet
üzletvezetője.

79-1-1

☛ **Könyvnyomdánk részére egy tanonc fizetéssel felvétetik.** ☛

☛ **Aki pontos órát akar**
vásároljon 2 évi jótállás mellett

Schwáb József műórásnál
Szabadkán,
Rudics-utca, Kunetz-ház.

Raktáron tart másodpernyi pontossággal járó órákat, a világhírű Schaffhausen, Omega, Intact, Billodes szerkezettel. Roskopf órák 5 koronától kezdve. — Bel- és külföldön szerzett tapasztalatom képesít bármely szerkezetű órák jótállás mellett javítására. Chronometereket, ütő aranyórákat is javítok. Inga- és óbrésórákat, arany és ezüstneműek nagy raktára. Ingaórákat házhoz szállítatok. 13-40-25

Szabadka legkedveltebb órásfizlete:

Jutányos árak. Lelkiismeretes kiszolgálás.
Régi arany- és ezüstneműek megvételnek.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. ☛ ☛ Gyári árak.

17-12-8

Keresztényszociális röpiratok:

A szociáldemokrácia. Képek a szociáldemokrata szentek életéből. Irta: dr. Nagy János. Kitűnően mutatja be azokat a képeket, melyeket a vezér urak rajzoltak egymásról. 10 darab 50 fillér, 100 darab 4 korona.

A keresztény szocializmusról.

Irta: Benyács István. Ára 60 fillér.

A kézműveskérdés. Irta dr. Pados Gábor. — Ára 50 fillér.

Mit kell tudnunk. Irta Szalánczy A. Kérdésekben és feleletekben adja a szocializmus elemi ismereteit és részletes utasítást egyesületalakításhoz. Ára 30 fillér.

Korunk sebe és a nyomor

vámszedői. Irta Huszár Károly. A szociáldemokrata program rövid, csattanós előfata és a szociáldemokrata vezérek leleplezése. Ára 30 fill.

A társadalmunk vezérfonala

erkölcsi és nemzeti alapon. Irta dr. Lukácsi György. Megadja a gyakorlati működéshez elkerülhetetlen szükséges elméleti alapot. Ára 1 korona.

Szózat a magyar néphez. Irta dr.

Velics Antal. Keresztény szociális irány-
eszmék a tanultabb közönség számára. Ára 10 fill. 20 drb ára 1 korona.

Le az álarccal. Irta Haller István.

Kérdés- és felelet-
formában letárgyalja az összes szociáldemokrata hazugságokat, vezéreiknek saját szavait idézve. Ára 10 fillér.

Zsidóméreg. Irta Huszár Károly. A

Talmud népies ismertetése eredeti idézetekkel. Ára 30 fillér.

Keresztény-szociálista prog-

ramm. Elfogadta a Keresztény Szociális Egyesületek Országos Szövetségének Budapesten 1905 október 15-én tartott II. kongresszusa. (Magyar, német és tót nyelven.) 10 darab ára 20 fillér, 100 darab ára 1 kor. 50 fill., 500 darab ára 5 korona.

Kaphatók az Igaz Szó kiadóhivatalában
Budapest VIII., Szentkirály-u. 28.

Keresztény szociális egyesületi

TAGSÁGI KÖNYVECSKÉK

magyar-bunyevác szöveggel

KAPHATÓK:

a Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalatnál.

10 darab ára 1 korona,

50 darab 4 kor. 50 fill., 100 darab 8 kor.

Tisztviselők figyelmébe!

Az országos magyar I. általános tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsal szolgál.

☛ Válaszbélyeg csatolandó. ☛

42-8

SZABADKAI KERESZTÉNY CÉGEK.

A cég nevének és lakhelyének egyszeri közzétételéért e rovatban 30 fillér fizetendő. Éves hirdetéseknek 50% engedmény.

Keresztény polgártársainknak s a keresztény cégeknek egyaránt szolgálatot véltünk tenni ezen hirdetési rovat megnyitásával.

Kiadóhivatal: IV., Rákóczi-utca 20. sz.
Telefonszám 300.

Arany- és ezüst-művesek.

Paul György,
VII., Rudics-utca 10.

Szende Oszkár,
VIII., Kossuth-utca,
dr. Dominusz-ház.

Bádogosok.

Abrasich Mihály,
I., Kazinczy-utca 83.

Gálík János,
VIII., Kossuth-u. 1.

Víg Károly, IV.,
Rákóczi- és Mátyás-
utca sarok.

Bor- és szesz-kereskedő.

Kovács Béla,
Damjanics-utca.

Butorraktárak.

Brauchler J. és társai VI., Deák-u.
7. szám.

Sipos Károly,
I., Kazinczy-u. 83.

Cipőraktárak.

Szaghmeiszter Gyula, I., Deák-u.
68. szám.

Thurzó Pál, VIII.,
Kossuth-utca 17.

Valihora László,
I., Egresi-utca 23.

Cimfestők.

Kladek Kázmér,
III., Bercsényi-u. 669.

Sármegi Endre,
IV., Mátyás-utca.

Cukrárszok.

Fimpl István,
VI., Deák-utca 3. sz.
Telefon 206.

Fierst István,
I., Eötvös-u. 116.

Hermann Frigyes,
VIII., Kossuth-u. 19.

Cserépkályha készítő.

Daniel A. József,
VII., Batthyányi-utca
357. sz. Telefon 212.

Majláth Gergely,
II., László-utca 386.

Elektrotechnikusok.

Görög András,
V., Köteles-utca 249.

Palotay Kálmán,
VI., István-utca 96.

Weisz János Antal,
I., Eötvös-u. 115.

Esztergályosok.

Gerber Jakab,
I., Kossuth-utca 21.

Angeli Henrik,
VII., Rudics-utca 13.

Szalay Gyula,
Damjanics-utca.

Ékszerészek és órászok

Gönczi Károly,
VI., Rudics-utca 1.

Schváb József,
VI., Rudics-utca 2.

Fa- és szénkereskedők.

Georgevics János
özvegye VIII., Czorda
Bódog-u. 18.

Massa Antal
VIII., Láng-u. 55.

Festékárú kereskedők.

Bátori Mihály
VI., Deák-u. 4.

Sztojkovics Döme,
VII., Papucs-piacz,
saját ház.

Fényképészek.

Pietsch Ferenc,
VIII., Kossuth-u. 20.

Szombathy Károly,
VI., Deák-u. 3.

Hangszerkereskedő.

Kudlik Ádám,
I., Eötvös-u. 108.

Himző-előnyomdász.

Hágen Mária,
VII., Főtér, Vermes-
ház.

Kárpitos.

Ertl Ferenc, VI.,
Mátyás u. 49.

Keztyűsök.

Benyhe Nándor,
I., Egresi-u. 23.

Fibik Imre utóda
Barnafy Kálmán,
VIII., Kossuth-u. 20.

Kézmű- és divatárú-kereskedő.

Fekete, Ivandékits
és Társai VII., Főtér,
Legelőcsőb bevásárlási forrás.

**Milánkovics And-
rás,** VI., Deák-u. 18.
Telefon 377.

Miklós Ferenc,
I., Kazinczy-u. 95.

Radoszavlyevics
Péter, VII., Szé-
chenyi-tér 14.

Sztantics és Tsai
VI., Deák-u. 5.

Tumbász Ferenc,
VII., Főtér 358.

Kiviteli- és vámgőzmalom.

Sztantics Lajos,
Bercsényi-utca.

Könyv- és papirkereskedők.

Filoy Jenő, I.,
Damjanich-u. 106.

**Krécsi A. Nán-
dor utóda** VI.,
Deák-u. 1. Telef. 283.

Mezőgazdasági geopraktár.

Pertics és Tsa,
VI., Deák-u. 65.

Mészkereskedők.

Csik Mihályné,
VI., Szent-Teréz-tér
18. szám.

Gönczöl Ádám,
VI., Rudics-u. 2.

Ürmös András,
IV., Deák-u. 2.

Női kalapárúszok.

Fekete Karolin,
VIII., Kossuth-u. 1.

Kövecz Erzsike,
VIII., Kossuth-u. 22.

Maurer Károlyné,
Batthány-u.

Puskaműves.

Hammang József,
I., Vesselényi-u. 41.

Rézműves.

Bartek Károly,
IV., Damjanics-u. 614.

Rosta- és szítaszövő.

**Hoffmann Már-
ton,** IV., Bercsényi-
utca 618.

Lipostyák Antal,
IV., Korma-u. 153.

Ruhafestők és tisztítók

Dobák Pál, VI.,
Gréczi-u. 164.

Ispánovits Márk,
I., Kazinczy-u. 83.

Szabók.

Baics Pál, I.,
Egresi-utca 23.

Kuluncsics Balázs,
I., Egresi-utca 35.

Kun Jakab, I.,
Eötvös-utca 116.

**Milánkovics Si-
mon,** IV., Rákóczi-
utca 22.

Tilli Ádám, I.,
Vesselényi-utca 32.

Turbók József
és társa, VIII., Fő-
tér 1. sz.

Turzai István,
II., Vesselényi-u. 300.

Női szabók.

Csik Dezsóné,
VII., Széchenyi-tér 17.

Facsar Sándorné,
I., Vesselényi-u. 42.

Szaghmeiszter
Gyula, VII., Főtér
5. szám.

**Tomasics Mihály-
né,** I., Bercsényi-u.
346. szám.

Nádszék készítő.

Zanin András,
V., Bajai-ut 417.

Szobafestők és mázólok.

Bátori Mihály,
VII., Erdő-u. 66.

Govorkovics
Vince, VI., Kálmán-
utca 264.

Kalmár Sándor,
VI., Kálmán-u. 323.

Kladek Kázmér,
III., Bercsényi-utca
669/a. szám.

Szobrász és diszítő.

Éberhardt Mihály,
III., Béla-utca 753.

Üvegkereskedő.

**Teodorovics Mik-
lós né,** VI., Petőfi-u.
62. szám.

Varrógép-kereskedő.

Kovács Béla és
Társai, Kazinczy-u.
(Gombkötő-utca).

Vaskereskedők.

Bláboly Károly
**és Molezer Ká-
roly** (Mészáros G.
utóda), VI., Deák-u.
5. Telefon 72.

**Ohrmann Kál-
mán,** VII., Fő-tér 9.,
Telefon 67.

Schnier Imre
utódai Ullreich
Testvérek Rudics-
utca 10. Telefon 236.

Vászon- és fehérnemű
kereskedő.

**Wagner és Bo-
holy,** Főtér 5.

Virág-üzletek.

Erdő Matild,
VIII., Kossuth-u. 21.

Fuschek Mária,
I., Egresi-u. 23.

Zongora-raktár.

Szilvássy Ferenc,
I., Eötvös-u., Szuda-
rovich-ház. Benedek
ügyvéd.

Veszek szénát és szalmát

nagyobb mennyiségben.

Nagy Ferenc építőmester

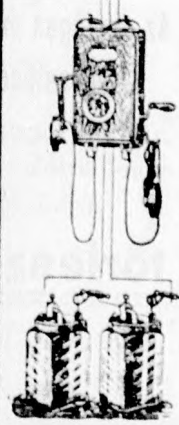
Szabadkán, Halasi-ut. 55-17

Eladó

I. kör, Vesselényi-
utca 414. sz. a. — **lakóház**

272 □-81 beltelekkel és a hozzátartozó
mellékkeliségekkel együtt. Bővebb
értesítést ad Vojnics Tuncics János, II.
kör, Hideg-utca 66. sz. 60-10-5

Telefon 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villany-, gáz- és vízvezeték-
felszerelési műhelye és üzlete
Szabadkán, V., Köteles-utca 249. sz. a. saját házában.
Hatóságilag engedélyezett kis villanyvilágítási telepek képviselője.

Minden házban alkalmazhatók, egy 16 gyertyafényű villamos
izzólámpának óránkénti világítása 1 fillérbe kerül.
Dinamó-gépek, motorok, iv-lámpák szakszerű javi-
tását és jókarban tartását elvállalok.
Szállodai csengőberendezések és telefonok a legújabb
rendszer szerint. 53-8

Az általam készült munkákért több évi jótállást vállalok.

Könnyen törleszthető fizetési feltételek.

Költségjegyzék díjmentesen. * Gyári árak.

